

UNIVERSITATEA DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE

No. 329

Cercetări

asupra

Frecvenței otitelor medii acute
gripale la copiii sub 4 ani

TEZĂ

pentru

DOCTORAT IN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE

Prezentată și susținută în ziua de 30 Iunie 1977

de

GEORGE PANCU

CLUJ

TIPĂRIT DE INSTITUT ARTE GRAFICE „LAPKIADÓ” SOC. ANONIMĂ
1927

**UNIVERSITATEA DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE**

No. 329

Cercetări

asupra

**Frecvenței otitelor medii acute
gripale la copiii sub 4 ani**

TEZĂ

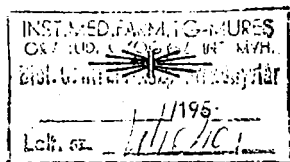
pentru

DOCTORAT ÎN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE

Prezentată și susținută în ziua de

de

GEORGE PANCU

24 MAY 2005

CLUJ

TIPĂRIT DE INSTITUT ARTE GRAFICE „LAPKIADÓ” SOC. ANONIMĂ
1927

UNIVERSITATEA DIN CLUJ

FACULTATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE

Decan: D-nul Prof. Dr. TITU VASILIU

Profesori:

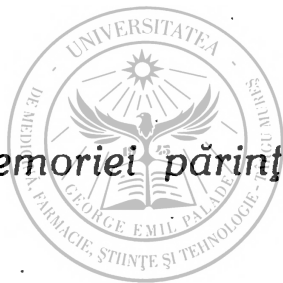
Patologia generală și experimentală	— —	Di Dr. <i>Botez A. M.</i>
Istologia și embriologia umană	— — — —	" " <i>Drăgoiu I.</i>
Clinica infantilă	— — — —	" " <i>Gane T.</i>
Clinica ginecologică și obstetricală	— —	" " <i>Grigoriu C.</i>
Istoria medicinei	— — — —	" " <i>Hațegan I.</i>
Clinica medicală	— — — —	" " <i>Guiart I.</i>
Medicina operatoare	} — — — —	" " <i>Iacobovici I.</i>
Clinica chirurgicală		
Farmacologia și farmacognozia	— —	" " <i>Martinescu Gh.</i>
Clinica oftalmologică	— —	" " <i>Michail D.</i>
Clinica neurologică	— —	" " <i>Minea I.</i>
Medicina legală	— —	" " <i>Minovici N.</i>
Igienă și igiena socială	— —	" " <i>Moldovan I.</i>
Radiologia medicală	— —	" " <i>Negru D.</i>
Fiziologia umană	— —	" " <i>Nițescu I.</i>
Farmacia chimică și galenică	— —	" " <i>Pamfil Gh.</i>
Anatomia descriptivă și topografică	— —	" " <i>Papilian V.</i>
Clinica oto-rino-laringologică (agr.)	} — — — —	" " <i>PreDESCU-RION I.</i>
Clinica ștomatologică (supl.)		
Clinica dermato-venerică	— — — —	" " <i>Tătaru C.</i>
Chimia biologică	— — — —	" " <i>Thomas P.</i>
Clinica psihiatrică	— — — —	" " <i>Urechia C.</i>
Anatomia patologică	— — — —	" " <i>Vasilii Titu</i>

JURIUL DE PROMOTIUNE:

Președinte: D-l Prof. Dr. PREDESCU-RION

}	" " "	MINEA I.
	" " "	IACOBOVICI I.
	" " "	BOTTEZ A. M.
	" " "	HATEGAN I.
Suplement:	" " "	CONF. GOIA

Memoriei părinților mei

ism politică și istorică

Prefață

De când cu aparițiunea epidemiilor de gripă s'au putut observa o mulțime de complicațiuni din partea unor organe, fie în decursul boalei, fie după boală. Complicațiunile mai frecvente sunt, pulmonare, gastro-intestinale sau nervoase, cari au dat mult de gândit medicilor practicieni, făcându-i să pună mai multă atențiune față de gripă, preîntâmpinându-i complicațiunile pe cât îi e cu putință unui medic.

Una dintre complicațiunile frecvente ale gripei este și otita medie acută de obicei purulentă și mai puțin seroasă.

Această complicațiune otică a gripei este mai frecventă la copilul de sân, și scade pe măsură ce crește în etate. Asemenea complicațiuni din partea urechei, la adult, sunt mai rare, însă nu atât de rare pentru a nu suspecta urechea în timpul unei gripe pe care eventual ar contracta-o.

Mărirea procentului otitelor medii acute purulente la copil față de adult îl explică diferența de configurație anatomică a trompei lui Eustache care la copil e mai largă și mai scurtă și ferquentă afecțiunilor nasale și naso-faringiene într-un mai mare grad decât la adult.

Sub inspirațiunea Dlui Profesor Dr. Prădescu

Rion, director al clinicei Oto-Rino-Laringologice din Cluj — am cercetat frecvența otitelor medii supurate acute la copiii sub 4 ani în timpul recentei epidemii de gripă, la clinica Infantilă și Azilul de copii de sub conducerea Dlui Dr. Iancu.

Totalul cazurilor de gripă a fost 95, diagnosticate de medicii curanți. Din aceste 95 cazuri la examenul otoscopic am găsit 27 de otite medii acute dintre cari 22 purulente și 5 catarale. Deși numărul cazurilor consultate nu este mare, totuși se poate întrucâtva trage o concluzie despre frecvența acestor complicațiuni la copii.

Înainte de intra în tratarea acestui subiect, e pentru mine o datorie sfântă de a aduce pe această cale, prinosul meu de recunoștință D. Prof. Dr. Predescu-Rion pentru îndrumările necesare ce mi le-a dat la lucrarea de față precum și Dlui Prof. Dr. Titu Gane împreună cu personalul medical al clinicei infantile, pentru bunăvoința cu care mi-au pus la dispoziție materialul și relațiunile necesare. Pentru acelaș motiv, aceleași mulțumiri, Dlui Dr. Iancu și Dlui Dr. Darie dela azilul de copii.

Nu mi-aș ierta să uit Ministerul de Războiu care mi-a dat mijloacele necesare pentru a-mi isprăvi studiile universitare, pentru care amcea mai adâncă recunoștință.

Domnului general Dr. G. Bădescu șeful serviciului sanitar al C. VI, A. îi sunt dator aceleaș mulțumiri pentru îndrumările ce ni le-a dat în cariera medico-militară.

Nu voi uita niciodată bunăvoința ce mi-a arătat-o Dl colonel Dr. Stănculescu, șeful spitalului militar al C. VI. A. care prin îndemnul Dsale m'a învățat să apreciez roadele ce le pot culege la pătul bolnavului, făcându-mă să-mi reînnoiesc cu mai multă asiduitate practica la serviciul veneric și la

boratorul de bacteriologie din spitalul militar, practică de care îmi voi aduce cu drag aminte în decursul carierei mele. Pentru acelaș lucru mulțumesc tuturor șefilor pe cari i-am avut la spital și cari m'au introdus în practica medicală.

Tuturor colegilor mei, frumoasă amintire de timpul petrecut împreună în decursul atâtor ani de studii.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Introducere

Dr. Alfred Martinet spune în tratatul său de terapeutică clinică sub titlul de:

„Ce trebuie să evităm?”

Trebuie să evităm „de a considera otita medie acută supurată ca o afecțiune banală care se vindecă întotdeauna dela sine. Apendicita, se zice, se vindecă adesea spontan. Dar nu trebuie să uităm că urechea și apendicele, constituiesc în caz de abces, două cavități închise; că ruptura poate să se facă favorabilă — prin timpan — sau în cec —; dar de asemenea în cazuri defavorabile, în meninge și în peritoneu”.

Și dacă în caz sunt puțini medicii, cari consideră otita medie acută purulentă ca pe orice afecțiune banală, din nefericire sunt puțini mai mulți cei ce nu suspectează urechea copilului bolnav de gripă, gândindu-se prea puțin, că una din complicațiunile frecvente ale gripei la copil e otita medie purulentă, care în cazuri fericite numai, poate evacua puroiul format în cassa medie spărgând timpanul; dar în cazuri mai puțin fericite poate lua calea inversă spre urechea internă, compromițând auzul, sau într'un caz și mai rău, spre meninge și creier, dând temutele abcese cerebrale.

Iată de ce atâta grijă față de această complicațiune a gripei; în primul rând fiind audiția copilului în joc și chiar viața lui pe cari compromițându-le, ne putem compromite și pe noi ca medici.

Adultul când simte ceva suspect la ureche consultă medicul; dar copilul care nu știe decât să plângă? Atunci nu trebuie să uităm că de multe ori numai prin simpla examinare a timpanului, atâtea semne cari ne-au părut la început neexplicabile, ca febra, strigăte sau chiar convulsioni se explică dela sine. Dar uneori când avem de aface cu așa numitele „*otite fugace*” cari nu se exteriorizează prin simptome subiective, putând sparge timpanul și să dea drumul unei singure picături de puroi, pentruca a doua zi să se închidă, nu uităm să întrebăm mama copilului sau pe cei din jur dacă nu au observat vre-o pată galbenă pe perna copilului, mai ales dimineța și atunci singur acest semn, numit „al pernei” ne poate da cheia diagnosticului.

Faptul care m'a făcut să cercetez frecvența otitelor medii acute supurate de natură gripală la copii sub 4 ani e tocmai puțină atențiune ce se da acestor complicațiuni atât de grave din punct de vedere auditiv și chiar vital și ca să adeverească acest lucru e destul să pomenesc că consultând diferiți autori, unii le pomenesc în treacăt, alții nici atât. — Complicațiunile otice gripale au fost prea puțin cunoscute înainte de epidemia din 1889—1890. Atunci s'au cunoscut deabia gravitatea unor atari complicațiuni. Și într'adevăr, cercetând tratatul de patologie internă al profesorului german Dr. Adolph Strümpell director al unei clinici medicale din Germania, scris înainte de 1889 pomeneste de toate complicațiunile pe cari poate să le dea gripa, iar la urmă adaugă: „Complicațiunile din partea tuturor celorlalte organe sunt mai rare, semnalăm înainte de

toate supurațiunile urechei medii, pe urmă grave afecțiuni oculare, etc., etc. — Din cele de mai sus rezultă că Prof. Dr. Adolph Strümpell a întrevăzut aceste complicațiuni cărora nu le-a trebuit decât o exacerbare a microbilor asociați gripei pentru a deslănțui o adevărată furtună a complicațiunilor otice și care a îngrijat atât lumea medicală. Această exacerbare a venit în epidemia gripală din 1889—1890, lucru pe care îl afirmă Dieulafoy în tratatul său de patologie internă prin următoarele:

„Otita gripală, care era puțin cunoscută altădată a fost destul de frecventă în epidemia noastră de gripă din 1889—1890 care a făcut să apară un număr considerabil de lucrări” — printre care citează și pe Loewenberg, apoi urmează: „Această otită ia de obicei mersul dureros al otitei medii acute, cu scurgere purulentă mai mult sau mai puțin prelungită; durerile încetează cu perforațiunea timpanului. — Streptococul și pneumococul sunt microbii cei mai obișnuiți ai acestei otite. În unele cazuri ceulele mastoide, etc., etc., etc...”

Dieulafoy afirmă că s'a scris foarte mult despre aceste otite; dar ce s'a scris atunci s'a scris în general la adult și prea puțin la copil. Iar faptul că Dl Prof. Dr. Predescu-Rion m'a îndemnat să cercetez frecvența otitelor gripale la copiii sub 4 ani e, că a pornit dela o premisă plausibilă și anume: existența unei diferențe în configurațiunea anatomică a urechei copilului față de adult la care se mai adaoga frecvența afecțiunilor nasale și naso-faringiene la copil; caractere ce le voui expune mai jos.

Tratare

Anatomie. In acest mic capitol nu vreau să expun întreaga anatomie a urechei, ci numai partea unde există o diferență între copil și adult și care interesează în cazul de față.

Trompa lui Eustache. Partea anterioară a cassei timpanice corespunde cu exteriorul prin trompa lui Eustache, care pe deoparte se deschide în urechea medie, iar pe de altă parte, în faringele nazal. Trompa este un conduct cu o lungime de 35—45 mm. și se compune din două porțiuni: una osoasă care corespunde în cassa medie și alta membranoasă sau fibro-cartilaginoasă care se deschide în faringele nazal. Ambele aceste porțiuni, separat, au forma unui trunchiu de con a căror circumferinți mici sunt unite prin *istm* larg de 1 mm. În ceace privește lungimea acestor porțiuni, porțiunea osoasă primește numai o treime din lungimea totală a trompei, pe când porțiunea membranoasă două treimi. Dau mai jos dimensiunile trompei la diferite niveluri.

Calibrul trompei lui Eustache: (L. Testul)

	Inăltime	l ărgime
Orificiul Timpanic	5 mm.	3 mm.
Istmul trompei	2 mm.	1 mm.
Orificiul faringian	8 mm.	5 mm.

Orificiul faringean al trompei lui Eustache, numit și pavilionul trompei se găsește la adult cam între 9 și 15 mm. deasupra bolței palatine. La fetus însă, se află dedesubtul bolței palatine. La noul născut se află la nivelul bolței, iar la 4 ani, la 4 mm. deasupra bolței palatine, pentruca să ajungă la 9—15 mm deasupra bolței la adult.

Așa dar după cum vedem pavilionul trompei se ridică pe măsură ce vârsta crește. Însă această mișcare de ridicare e numai aparentă, ridicarea depinzând exclusiv de dezvoltarea foselor nasale cari se măresc, însă de sus în jos, crescând fosele nazale, bolta palatină se va scobori, așa că pavilionul trompei pare că se ridică, însă în realitate el rămâne aproape fix.

La copilul sub 4 ani orificiul faringian al trompei atinge dimensiuni mai mari ca la adult, dimensiuni ce ajung de se dublează la noul născut. În ceiace privește lungimea trompei la noul născut e jumătate din lungimea trompei dela adult și de multe ori și mai scurtă.

Fiziologia trompei lui Eustache. Rolul fiziologic al trompei lui Eustache este de a lăsa să elimine spre faringe diferitele mucozități secretate în casa timpanică și de a menține echilibrul de presiune.

ce se exercită asupra timpanului de către cele două mase de aer care îl separă: aerul captiv din casă și aerul din conductul auditiv extern, condițiune necesară unei bune funcționări a acestei membrane.

Iată deci pe deoparte lărgimea trompei, iar pe de alta scurtimea ei la copilul sub 4 ani, cum îndreptățește frecvența mai mare a otitelor gripale la copil, comparativ cu adultul. Acestor cauze i-se mai adaugă și frecvența afecțiunilor inflamatorii a mucoasei nazale și naso-faringiene ce incomparabil sunt mai multe și mai dese ca la adult, lucru explicat printr'o putere mai mică de rezistență față de astfel de afecțiuni.

Astfel fiind, putem spune că după cum otitele medii acute supurate sunt condiționate de agentul patogen infecțios, de virulența lui, tot astfel sunt condiționate și de vârsta individului.

Patogenie. Toate formele de gripă, pulmonară, gastro-intestinală și nervoasă au în stadiul lor prodromal un catar al mucoaselor nazale și faringiene superioare. Dacă în caz, copilul mai are și vegetațiuni adenoide cum se întâmplă destul de des la copii, nu face altceva decât să întregască tabloul causalității receptivității morbide a acestor mucoase, făcând ca inflamația să se întindă și să dureze și mai mult.

Odată ce mucoasa naso-faringiană este inflamată, procesul inflamator se întinde și la trompa lui Eustache congestionând-o și obstruând canalul trompei. Inchiderea trompei face ca aerul din casa timpanică să se rarefieze și ne mai putând să contrabalanseze presiunea exercitată de aerul din conductul auditiv extern, consecința va fi înfundarea timpanului înăuntru către casa medie. Ca urmare, capilarele mucoasei din casa medie se vor dilata și hipersecreția glandelor se va produce pre cum și o

transudare a serului sanguin, iar consecința este formarea unei revărsări seroase în casa timpanică.

Dacă în urma unui proces de regresivitate, mucoasa trompei se va descongestia, înainte ca serul din cassa timpanică să se transforme în puroi, atunci aerul va pătrunde în cassă din nouă, și va restabili echilibrul de presiune rupt mai înainte între aerul captiv și cel din afară. Consecința restabilirii acestui echilibru este rezorbirea serozității din cassa timpanică și deci vom avea o rezoluție ad integrum a acestei otite seroase, sau cum se mai numește — catarală. —

Însă dacă mucoasa trompei nu s'a descongestionat la vreme, atunci serul se transformă în puroiu mai întâi steril, apoi infectat, cu diferiți microbi veniți din trompă sau pe cale hematogenă.

Ori, cum transformarea otitei medii acute catarale în purulentă este condiționată și de virulența agentului patogen, se poate închipui ușor cum în recenta epidemie de gripă am avut de constatat, un procent destul de respectabil de otite medii purulente de natură gripală decât seroase, lucru pe care de altfel l-am constatat și în cercetările pe cari le-am făcut și pe cari le voi expune mai la vale.

Microbiologie: Între agenții patogeni găsiți în puroiul otitelor medii acute supurate gripale, s'au evidențiat în majoritatea cazurilor, streptococcus aureus și pneumococul, lucru pe care îl arată și Dieulafoy.

Dr. Prof. Dr. Predescu-Rion a găsit în afară de microbii mai sus amintiți și *streptococcus mucosus* unul dintre cei mai virulenți microbi care într'un timp relativ scurt nu se mulțumește numai să spargă timpanul, ci merge și spre urechea internă compromițând auzul și spre meninge și creier când prognoza e cât se poate de infaustă.

Asemeni a mai fost găsit și streptococul hemolitic în multe cazuri.

Examenul otoscopic

Imaginea timpanului la copilul suferind de otită, diferă de acela al adultului. În primul rând membrana timpanului este mai înclinată și nu bombează întotdeauna. La adult, timpanul apare roșu, pe când la copil, puțin vascularizat și cenușiu. De multe ori nici acest aspect nu-l avem; atunci observăm dispariția triunghiului luminos al lui Politzer care ne dă siguranța existenței puroiului în cassa medie.

Însă cauza otitei, îi imprimă caractere speciale. De exemplu: în cazul nostru — gripa —. Caracterele otitei gripale sunt cu totul speciale. Mai întâi este tendința la hemoragii. Adesea găsim pe pielea conductului auditiv extern răspândite, flictene hemoragice. Timpanul este acoperit de vezicule seroase sau sanghinolente, un fel de echimoze, și sunt întotdeauna întovărășite de mastoidită după cum afirmă Dr. Laurens.

Debutul otitei gripale este brusc. Durerea este violentă și se întovărășește și de simptome generale sau locale. Durata e dela 1—2 ore până la o zi, desul de caracteristic pentru gripă pe când la otitele cu o altă etiologie durează 5—6 zile.

Uneori simptomele otitei gripale la copil trec neobservate de medic din cauza simptomelor generale ale gripei cari prevalează, însă dacă suntem mai atenți putem observa că odată cu formarea puroiului în casa medie, temperatura iese ca un Λ mai ridicat și mai evident pe grafica temperaturii și atunci la examenul otoscopic pe simpla dispariție a triunghiului lui Politzer indicăm paracentezarea tim-

panului. Uneori acestor simptome li se mai adaugă, în special la copil, diferite convulsii, deliruri, agitații, precum și fenomene de meningism, lucruri pe cari nu le aflăm la adult. Și iată dar cum tot otoscopia timpurie ne face să evităm surprize neplăcute atât pentru pacient cât și pentru medicul curant.

Cu toate acestea se poate ca otitele gripale la copii să nu facă atâta alarmă, și mai cu seamă cele ce se ivesc după o gripă pe cari autorii le-au strâns în grupa *otitelor* „fugace”, cari fără simptome subiective, sparge timpanul, lasă o picătură de puroi, apoi se închide la loc. În aceste cazuri, după cum am mai spus facerea diagnosticului cere interogarea mamei sau jurului despre așa numitul semn al pernei — pata de puroi ce rămâne pe perna copilului.

Prognosticul otitei gripale la copil

Prognosticul e în legătură cu agentul patogen pe care îl găsim în puroiul otitei. Dacă avem de a face cu streptococcus aureus și chiar cu pneumococul, după un tratament asiduu se pot vindeca mai ușor. Dar când este vorba de streptococcus mucosus prognosticul este cât se poate de grav.

Afară de agentul infecțios, prognosticul mai e în legătură, de altfel ca la orice otită și cu închiderea precoce a timpanului, putând să dea fenomene de retențiune, etc., etc.

Tratamentul se face ca la orice otită, plus des infectarea nasului și faringelui.

Cercetări personale

Cercetările pe cari le-am întreprins asupra otitelor medii acute supurate la copiii sub 4 ani în decursul, sau după o gripă, le-am făcut la clinica Infanțilă și Azilul de copii din Cluj, în decursul iernei trecute până pe la mijlocul lunii Aprilie 1927.

Rezultatele privesc 95 copii dintre cari numai 2 copii de 4 ani, 2 de 3 ani și unul de 2 ani, restul de 90, au fost copii până la 2 ani, în majoritate de sãn.

La clinica infanțilă am cercetat 30 de copii cu gripă diagnosticată de medicii curanți dintre cari au avut otită medie acută supurată 10 și unul otită medie catarală care după 3 zile s'a rezorbit.

Dau mai jos tabloul lor:

Clinica infanțilă

Numele	Etate	Boala	Complicația
1. Almașen Aurel	4 ani	gripă otită	med. acută sup. stg.
2. Budai Viorica	14 luni	" "	" dreaptă
3. Covaci Vasile	6 luni	" "	" dublă
4. Câmpean Ileana	10 luni	" "	" dublă
5. Creta Ludovic	18 luni	" "	" dreaptă
6. Dudas Eva	6 luni	" "	" dreaptă
7. Iucuț Margareta	6 luni	" "	" dreaptă
8. Lucaci Petru	3 ani	" "	" dublă
9. Moldovan Vasile	15 luni	" "	" stângă
10. Kis Alexandru	8 luni	" "	" dublă
11. Burtea Valentin	2 ani	" "	" catar. stângă

Dintre aceste 11 cazuri 9 au fost vizitate și de clinica Oto-Rino-Laringologică.

La azilul de copii am consultat 65 de copii dintre cari 13 cu otită medie acută supurată și 3 cu otită medie acută catharală — după cum urmează:

Azilul de copii

Numele	Etate	Boala	Complicație
1. Florea Ioan	16 luni	gripă	otită medie acut. supur stgă
2. Kereszteny Alfons	16 luni	"	" " " " " stgă
3. Varga Carol	6 luni	"	" " " " " dublă
4. Boros Maria	17 luni	"	" " " " " dublă
5. Syekely Ana	6 luni	"	" " " " " dreaptă
6. Simula Axente	4 ani	"	" " " " " dreaptă
7. Herbert Ioan	4 luni	"	" " " " " dublă
8. Giorgiu Ioan	6 luni	"	" " " " " dublă
9. Cotwas Vasile	7 luni	"	" " " " " dublă
10. Gavrilă Cupsa	3 ani	"	" " " " " dublă
11. Hoffman Ernest	13 luni	"	" " " " " stgă
12. Cecan Alexandru	12 luni	"	" " " " " stângă
13. Rețe Nastasia	14 luni	"	" " " " " stângă
14. Maria Ciolparu	8 luni	"	" " " " " catar. stângă
15. Bulgarul Michail	14 luni	"	" " " " " dreaptă
16. Török Alexandru	12 luni	"	" " " " " stângă

*

Pentru a arăta decursul gripei și otitei ca complicațiune, dau mai jos numai două cazuri pentru a vedea rapiditatea ivirii otitei.

1. Herbert Ioan 4 luni face gripă în 10 Apr. În 14 Aprilie otită supurată stângă. La 17 Aprilie observ otită catarală la urechea dreaptă, pentruca la 18 Aprilie să devie purulentă.

2. Giorgiu Ioan 6 luni, face gripă în 12 Aprilie. La 16 Aprilie otită medie acută supurată dreaptă, iar la 22 Aprilie se prinde și urechea stângă în procesul patologic.

Dintre toate aceste cazuri se observă tendința gripei de a prinde ambele urechi, lucru care de altfel se poate observa din cele 27 de cazuri dintre cari 10 au fost cu otită medie acută supurată bilaterală.

Concluziuni

1. Gripa dă foarte frequent otite medii acute supurate.
2. Otitele medii acute supurate sunt mai frecvente la copii sub 4 ani decât la adult.
3. Cauza acestei frecvențe este datorită lărgimei și scurtimei trompei lui Eustache la copil.
4. Procentul găsit de mine arată 29% de otite medii acute la 100 de copii gripați.

Văzut și bună de imprimat:

Președintele tezei

Prof. Dr. PREDESCU RION

Văzut:

Decanul facultății
de Medicină și Farmacie
18 Iunie 1927

Prof. Dr. TITU VASILIU

Conclusions

1. La grippe donne très fréquemment des otites moyennes aiguës suppurées.

2. Les otites moyennes aiguës suppurées sont plus fréquentes chez les enfants sous 4 ans que chez l'adulte.

3. La cause de cette fréquence s'explique par le fait, que chez les enfants la trompe d'Eustache est plus large et plus courte.

4. Chez 100 enfants grippés j'ai constaté 29% d'otites moyennes aiguës.

Vu et bon d'imprimer
Le président du thèse
Prof. le Dr. PREDESCU-RION

Vu
Cluj, le 18 Juin 1927.
Le doyen de la faculté de
médecine et pharmacie
Prof. le Dr. T. VASILIU

Bibliografie

- L. Testut*: Anatomie descriptive.
G. Laurens: Traité d'Oto-Rino-Laringologie.
Adolf Strimpell: Patologie interne (Traité de)
Dieulafoy: Patologie interne. (Traité de)
Martinet: Traité de thérapeutique clinique.